

עד המלך

כדי להפיל אנשים בפת, הציג מעשי פשע שונים לחבריו. העברין אליאשוילי רצה עבודה קלה עם משכורת של לפחות 350 ל"ר לחודש, וכשהיה לו "גרעון כספי" תיכנן, לדבריו, ביצוע של מעשה-שוד פרטי בקופת קולנוע. החקרה הפסיכולוגי אליאשוילי ניסה לפתח פעמיים לאבד את עצמו לדעת. כל זה קרה לא בתקופות שונות של חי העד אליאשוילי. כל זה קרה, פחות או יותר,

דמותו של

ה אולם הקטן היה מלא פנים צעירים — אנשי מחתרת לשעבר, אנשי שב, ואנשים השייכים לשני הסוגים גם יחד. מפעם לפעם סרץ צחוק רם. אולם האחירה לא היתה מצחיקה או מבודחת. כי לנגד עיני המאזינים הצטיירה תמונת-זוהרה, שנראתה כאילו נלקחה מסיפור-סיט של פראנץ קאפקא. הצחוק בא לתת פורקן לתחושת-סיט שאחרת אייאפשר היה לעמוד בה, שהיתה עלולה לערער את העצבים החזקים ביותר. האיש שצייר תמונה זו, ושהיה בעצמו הנושא העיקרי שלה, עמד על דוכן-העדים. היה זה צעיר בן 22 וחצי, גבה-קומה, חסון, בעל עיניים סמוקות וידיים שלא שקטו אף לרגע, אלא פרחו באחיר ועל הדוכן בתנועה מתמדת ורבת-הבעה, השתמש בתן להדגשת דבריו. אריאל אליאשוילי, צבר ממוצא גרוזי, יליד פתח-תקווה, צנחן-לשעבר, רווק, חסר עבודה קבועה, העיד בשבועה כעד המלך במשפטם של יוסף מנסק, זאב אקשטיין ודן שמר, הנאשמים ברצח קסטנר, לפני חודשים.

ב חקירה הראשית, על ידי החור בעת מרים בן-פורת, היה העד אריאל אליאשוילי בטוח מאד בעצמו. הוא זרק את תשובותיו כלאחר-כך, תוך תנועה של זילזול באצבעותיו הננידות, חזר על חלקים מן הודות שמסר בשעתו למשטרה, 50 יום אחרי שנאסר. העדות עצמה (ראה נוסח מלא שלה בעמודים 67) לא הוגשה בכלל לחיך. אולם כשקם ממקומו סיגורו של הנאשם מנסק, עורך-הדין מכס קריצמן, השתנה הכל. קריצמן אינו מרים את קולו לעולם, מפליט את שאלותיו בנימה של רוח עני חתני, מלווה במבט עדין מעיניו הכחולות. אולם בבטחון של מנתח חתיק, הכניס את סכיניו החדה ישר לתוך האברים הפגומים בעדות.

כי עדות מוקדמת זו, אף שלא היתה כלל בתיק המשפט, נמצאה בתיקו של קריצמן. התביעה העבירה אותה אליו באופן שיגרת, אולי מבלי לדעת מה בדיוק היא עושה. אך היא היתה חיונית. כי הסתירות בין עדות זו לבין עדותו של אליאשוילי על דוכן הודות, התרבו חיש מהר כפיטריות אחרי הגשם.

יתכן שלא הסתירות עצמן היו כל כך חשובות, ושלא הן יצרו את האחירה המדוכאה בבית-המשפט. העובדה החשובה היתה דמותו של העד אליאשוילי עצמו, כפי שהצטיירה באופן מושלם בכל עדויותיו הודות. כשירד מדוכן העדים, אחרי החקירה הנגדית, קשה היה לתת מענה ברור לשאלה: מיהו אריאל אליאשוילי? מה דמות לאישיותו? לוחם ללא-חזת לאידיאל של מלכות-ישראל? סרובוקטור של השב. מן ההתחלה? פושע מועד למטרות פרטיות? אדם חסר שחיי

אריאלשווילי

בעת ובעונה אחת. כל זה קרה לאדם שחי בעולם קפקאי רחי פחדים וחשדות, בעולם בו כל אחד מאנשי המחתרת חשד ברעהו שהוא סוכן של השב. (ואולי כולם צדקן), בו כל אחד האשים את השני ב"רכרוכות, פחדנות, טירוף-דעת".

ובכל הקלחת הזאת בחש שרות-הבטחון במשך שנים, קיים מגע עם רוב (ואולי עם כל) חברי המחתרת, שילם כסף תמורת ידיעות אשר סוכניו עצמם יצרו אותן כמו ידיהם כפרובוקטורים, השאיר במשך שנים במתחון חומרי-נופץ בביתו של איש ש"היכנן לשלחו במכונת-תופת לראש-הממשלה, ולא ניצל את ידיעותיו המפורטות והממצות עד שבוצע פשע מחריד.

★ ★ ★

ז הו סיפורו של העד אליאשוילי — סיפור המאלץ את מאויניו להסיק את המסקנה שלא רק הוא עצמו זקוק לבדיקה יסודית, אלא שהמדינה כולה, על אורחיה, מתכיה, קציניה שליטיה ובלשיה זקוקים לבדיקה פסיכיאטרית דחופה. כי מדינה בה מתהלכים צעירים כאלה חופשיים — סכנת-נפשות מתמדת להתהלך ברזכותיה, וכמעט איבוד-לדעת הוא להשמיע בה בציבור דעות פוליטיות כלשהן.

אידיאליסט או פרובוקטור ?

מקרה פלילי או נפשי ?

ואולי כל אלה יחד ?

משקל? מקרה פוליטי? מקרה פלילי? מקרה רפואי?

ואולי — כל הדברים האלה גם יחד?

★ ★ ★

לכז אחת מן הסברות האלה אפשר היה למצוא הוכחות מקיפות בעדויותיו השונות של אליאשוילי עצמו. מאחר שהיה בידו "הסכם בכתב" עם הפרקליטות, שהבי טיח לו לצמיתות שלא יועמד לדין על שום דבר שבו יפליל את עצמו בעדותו, לא היה לו כל היסוס לספר על מעשיו.

האידיאליסט אליאשוילי ענה בבטחון: "כן!" כשנשאל אם הוא דוגל גם עתה ב"רעיון של מלכות-ישראל שגהר פרת ועד היאור. מצעו, בקיצור: "שלא יהיו דגלים אדומים... שלא נשמע מה שכל גוי יבוא להגיד לנו... שלא יוכל לבוא גוי ולהגיד לנו איך לחלק את מי הירדן... להקים עוצמה עברית במזרח התיכון..." את כל זה אסף מדברי מאקיאחלי, הרצל וז'בוטינסקי, יצר שעתו מתורותיהם. הסוכן אליאשוילי בא בלי כל היסוס במגע עם השב, מסר לו שמות של אנשים שמעולם לא היו חברי מחתרת, וגם את חברי המחתרת עצמם. עסק כפרובוקטור